

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nasloga sve pokvaru“ Kar. Pod.

Predplatni poštarninom stoji 25 for., a seljaku samo 1 for. za cijelu godinu. Razmerno 2 for., a seljaku 50 nov. za pol godinu. Ivan Carevine viši poštarnin. Gdje se najde najmanje 8 seljaka to su vojni, da ih list šaljemo svim ukupno pod jednim zavojem i imenom, davaćemo za 70 nov. na godinu svakom. Novci će se šaljti kroz poštarsku Nasznačku, Ime, prezime i najbližu Postu valja jasno označiti. Komu List uđodje na vrieme, neka to javi odpravnici u otvorenem pismu, za koje se neplaća nikakva poštarnina, napisav izvana Reklamacija. Tko List prima i drži, ako je pošten, to ga je plaća.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIČTVO I ODPRAVNIČTVO

nalazi se

Tip. F. Hula, Via Torrente N. 1703-2.

Pisma se šalju platjene poštarnine. Vesti, dopisi i drugi spisi stampaju se ili u cijelosti ili u izvadku, paime prama svojoj vrijednosti i smjeru ovoga Listu. Nepodpisani se dopisi neuputnoprjebljuju. Osobna napadanja i čisto sukromne stvari nonalaze mjestu u ovom Listu. Pribrojena se pisma tiskaju po 15 nov. svaki redak. Oglaši od 8 redakata stoje 60 nov., a svaki redak svrše 15 novčića; ili u slučaju oproštanja po Što se pogode oglasnici i odpravnici. Doplati se novčićima. Uredničtvo i odpravnici, osim izvanrednih slučajeva, nedopisuju, nego putem svoje Listnice.

Matrice i pravopis.

Mi smo već pisali o tom kako je poglavar lošinjskog kapetanata razposlao svim župničkim uredom svoga područja okružnicu, kojom se svim dušobrižnikom nalagalo da u crkvenih maticah obiteljska imena onako pišu kako su se pisala ob »immemo-rabili«. Onu smo mi okružnicu već u cijelosti doneli zato nećemo danas pobliže o nejzinom sadržaju govoriti, tim više što smo ju onom prilikom i ujekojim opazkama popratili.

Danas nam je samo spomenuti, da smo u svoje vrieme dočuli, kako su se malo no svi svećenici, kojim je ona okružnica prispjela, proti njoj na visoko namjestničtvu prizvali i nadali smo se doskora povoljnjo rješiti, ali kad tamo mjesto očekivane rješitve, doznadosmo, da je i kotarski kapetan porečki na svećenike svoga područja sličnu okružnicu razposlao.

I ova leži pred nama na stolu a iz nje očito razabiremo kako o toj stvari tršćanska vlada misli te po tom možemo već unapred suditi o sudbini prizivalih svećenika lošinjskog kapetanata. Porečki kotarski kapetan jednostavno se pozivlje na zaključak stvoreni u jednoj sjednici na ovdešnjem c. k. namjestničtvu pa bez ikakvoga drugog obrazloženja pozivlje sve dušobrižnike svoga kotara da obiteljska imena pišu u svojih knjigah onako kako su ista u krstnoj matici dotičnih osobab ili u krstnom listu dotične osobe napisana, jer da je svrha matica »sačuvati obiteljsko ime nepromjenjeno kroz sve generacije«.

Porečka se okružnica nepozivlje na način, kojim se »od pamтивicka imena pišu, kako smo to čitali u okružnicu lošinjskog kapetanata, gdje se reklo, mimogred budi rečeno, baš protivno onoga što se reči mislilo, jer kako je poznato, po svoj skoro Istri a na kvarnerskih otocima gotovo po svuda crkvene knjige vodilo su se u prijašnjih vremenih u onom jeziku, kojim se misa služila, a taj je bio hrvatski, a matice pisale su se hrvatskim pravopisom i pismeni t. j. glagoljicom. Tekar kasnije kad nas se počelo talijaniti, kad su tudjinci nepoznavajući našega jezika počeli pisati hrvatska nam imena po svoju, nastao metež u kojem se danas nalazimo.

Ta po kojem, za Boga, pravu, da se u naša hrvatska imena umeću sad dva »te« sad dva »le« sad dva »ve« sad dva »se« itd. kad tomu u naravi jezika ni imena nikakva uzroka nema, kad se ista naprosto izgovaraju? Pišuć hrvatska imena, koja se dosad pogrešno pisala, pravilno hrvatskim pravopisom, nemjenjaju se, ona ostaju onakva kakva jesu, kakva živu u narodu; kako jih narod izgovara, te je baš na taj način moguće sačuvatih jednake i nepromjenjeno »kroz svoje generacije«, a to zato jer se osniva na naravi, koju se nemjenja.

Mi kako, spomenimo, priznajemo da u tom pogledu velik nerед vlada, jer svakako piše razna hrvatska imena kako ga volja i kako znade, zato na prvi mah čitaju lošinjsku okružnicu i onaj dodatak »nb immemorabilis« čovjek bi bio pomislio, da

su se napokon i oblasti dale na to, da male roda uvedu i u način pisanja obiteljskih imena, pa da kane naložiti da se n. pr. hrvatska imena hrvatskim talijanskim a njemačka njemačkim pravopisom pišu, al to samo, volimo, na prvi mali, jer bi se razložno kod ovakvog stanja stvarih samo takva što očekivati moglo; kad dublje promotriš, pukne ti odmah pred očima, kamo to smiera, i odkle taj vjetar pušo!

Nije dvojboje da je i način pisanja obiteljskih imenah vrlo važna stvar, a i porečka »Istria« taj »patriotični list« kako se ga na stanicom mjestu zove, na to veliku važnost polaže. Ona bo sve one »iće« i »više« pisane sa »oh« med svoje ubraja, a one kojih se sa »ć« pišu, u crnu knjigu piše. Nevjerojemo da je začetnika onih okružnica ista misao vodila, koja i spomenuti list, al ipak sudeći po kojčem drugom, strah nas je da bi baš tako moglo biti.

Ako se od te misli pošlo, tu mi cielu stvar moramo smatrati pravim atentatom na našu narodnost i ujedno najnovijom povredom temeljnih državnih zakona, proti čemu se mi moramo svimi zakonom dozvoljenimi sredstvi oprijeti, a to zato jer se nas prieči u porabi razvitka našega jezika i narodnosti. Da neprečeravamo jamči nam sliedeće: Nedavno je c. k. namjestničtvu u Lavoru poslalo nekakvu naredbu Reginu i to u njihovom rusinskom jeziku al pisani latinski slovi. Rusini, koji, kako je poznato, cirilicom pišu, smatraše to povredom temeljnih državnih zakona i prizavaše

se na vrhovni državni sud u Beču, a osij odsudi, da je u istinu tim što se je pisalo latinicom mjesto cirilicom povrednjena narodnost Rusinu i tim temeljni državni zakon. Ondje se radio o formi, kod nas se radi i o formi i o stvari dakle neprečeravamo. Poznata je bo, da se svi jezici ovoga sveta, dok živu usavršuju i popunjaju a tim dakle bud koliko mjenjuju, pa kako bi smješno bilo kad bi se danas n. pr. njemački ili talijanski onako pisalo, kako se pisalo pred 5 ili 6 vječovima, tako nam se čudno vidi i to da se od nas zahtjeva, da mi uvjek onaka pišemo kako su naši pradjedovi pisali, a ne onako kako to današnji stupanj razvitka hrvatskoga jezika zahtjeva.

Pišuć dakle hrvatska obiteljska imena hrvatskim pravopisom nemjenjaju se, jer to odgovara razvitku jezika sama, već pišuć naša imena tudjim pravopisom menjaju se ista u svakoj ruci i to no samo formalno nego i stvarno.* Tko gospodari se o tom osvjeđočiti, neka zaviri u arkiv kojega od istarskih sudova, pa će viditi čudo nevidljivo, da svaki činovnik, svaki pisar u istoj n. pr. pravdi imena dotičnih stranaka, onako piše kako ga volja i kako mu je najlagje, negledeći, jeli tako pravo ili krivo, a to zato jer neima temelja, nezna stalne forme pošto se rabec talijanski pravopis jedno te isto slovo u jednom imenu ovako izgovara u drugom onaka.

* N. pr. ime »Poskić« pišu na talijansku »Puschel«, što se niskano nemaju čitati drugačije nego »Poskić« a da se tim imenom, jasno je.

Podlistak.

Žudih Josip Razsuljević.

(Puška pripovijest iz istarskoga života).

(Nastavak).

Bilo je mjeseca rujna. Jedne nedjelje poslijepodne sjedjela je dobra Mariana u svojoj sobi uz svojega sina djaka Antona, koji joj ravno onda želio nešto koština i lepa iz jedne hrvatske knjige, kad eto stupu na vrata dva od onih već nam poznutih biologačara, pozdrave prezirnu Marjanu i odmah zapitaju za Razsuljevića. Bili su će na putu kući. Igraju se onoga dana iznevjerila, žep je izpraznila te ih tako primorala, da prije noći ostave Pazin. — Bio je ovaj hip ovdule, Isao je najbrži k susjedom, nu meni se neda poći sada nikam. Volim slušati mogača Antona, koji mi uprav sada nešta liješta o Bogu — odvrati očito zlovjuno Marjanu.

A Što o Bogu! — Tko ga je kada vidi! Ta i naši glavari govorile, da ga neima. Popi i fratri samo o njem vam buncuju. Nuš je Bog novac! —

Bezhožni pjianurinu htioje dalje lajati al my djak Anton zakrije prekriljenu mru.

Sutje neviđanje! Po rodu su poznati drva. Vuša slabla djela kaži dolata, da za Boga nemarite al nemislite da čete mu tim ujegnuti. Sram vas bilo, produži razjarenim glasom djak Anton ustav na noge, da vi tako govorite kog ste odrasli ljudi i k tomu oti! Kakva će biti djeca

vaš? U školi kletih ostarlih naučila se ovo, gdje vaš novac, vaše zdravlje i vašu žušu gubite. U ime moja poštenje materu, uime naše ciste obitelji govorim vam, da ne ostavite našu kuću. Poštene bliske naša kću, blagoslov Božji leži ja nad njom i sreća se njoj evnati, dok ju niste u ljudi slaba glasa oskrvnil i unesrećili. Ta evo mojega sta ova upropasti vašim biskupom i bezhožnim govorom. Mojega ste otca vi zavadiši sa poštenjem Radiceva, vi ste ga upleti u pogubne pravde, vi sto mu vjeru u Boga iz srca izkorjenili, koji jest,

ali vi samu želite da ga nebi bilo, imate oči slijepi ste. Ta evo svra priroda Njegoševi slavni glas: sunce svojim sijem, zvezde i mjesec svojom lepotom. Vježdili led i proljetno cvijeće, čuh vjetre i sunu valovih, rik gromi i evikut ptica. sve govoru da ima Boga, kojeg vi buduće zasplojeni i pokvareni niokati! — Preduhoku ste pali a ustati nemarite. Samo tielu služite. Trbuhi vam je Bog. Za knjige i dobre nauke nehetajte, koji bi vam prati bistrili i srec plemenili, zašte i loše sluge gorili gospodari. Vi sijete, potrate i para vaši libvari bezhožni žanju spravljaju i uživaju vaš znoj, vaš umuk. Bezhožno vaš krije je, da ste neuki i ljeni, da za krijeput nemarite, zato vas je i milost Božja uminula. — Dobra svećenike i druge poštenjake slušajte a za lajanje vaših kako velito poglavara nemarite. Za mojega oca nepitaju, svolim putem hodite, vi ste kuća našoj kući. Bez vas neće on i mi sretnjiji biti!

Izrakov ave rieči, skoči Anton k vratima, širok ih otvor i pokaza im put! Bilo je pogodje u mjesecu maju, počme opet starac Stefan, sile-če godine. Radiceva kuća bila je sva okoljena zelenim voćkama. Kraj kuće u vrtu sjedjela je jed-

noga dana posle podne na ljetnom busienku zelenje travu liepa Radiceva Katica. Bila je već razpupana ruža. Ona joj moglo biti do sedamnaest godina. Na kruni imala je jedan šav a kraj nje u travi ležala je molitvena knjiga. Radiceva Katica bila je već pravom mlodijdom djevojkom, krajepka, ovisoka stara. Njena bujna kosa, spljena u dva traka, spušta se onda s desne i leve strane niz dva široka i obla ramena. Njeno svježe i bledo-rumeno lice kazalo da je zdrava i čila kća srna u gori. Svojim crnim i velikim očima pogledala bi kadaš okolo sebe kao da nekoga traži a kadaš svratila bi ih tamu prama goricu, za kojom se dizala Razsuljevićeva kuća i za kojom se oborila bi ih za tim k zemlji te nastavila šiti svoj šav na krušu. Kako svaka mlada Istranka nemože djelati a da ne pjeva tako je i ona najzad zapjevala onu nizak dosti prehvaljeni narodni Istransku pjesmu u kojoj ima toliko čuvstva i poezije, naime:

»Sjedila tužna grlica
Na suhom drvu kraj vrh...»

Izjevav zadnje tri vrste:

— Al ti imas srca dva
A ja nimanj jednoga;
Vinami ga s prsa svoja
Ter ga loži u prsa moja;
Neka srca počivaju
Vernu ljubav uživaju umukne a
oci joj se orose suzani.

— Zdravo Kati! A šta ti je da plaćesh? progovori joj Razsuljevićev sin Nikola, koji se bješće dok je ona pjevala neopazice k njoj približio.

Tako n. pr. znamo imenah kod kojih onoj neštečni »ch« sad pišu za »k« sad za »h« a sad opet za »č«. To isto biva i sa hrvatskim glasovima z, z, š, s, č, c, itd.

Tko da dakle pogodi kako se baš dotično ime pisati ima, i kako je na taj način moguće da se postigne ono za čim teži okružnica porečkog kapetanata?

Kad bi se htjelo, da se hrvatska imena i nadalje onako nakazana pišu, kako dosada, i kad bi se htjelo, da svi baš onako pišu kako jo dotično im je u crkvenih knjigah pisano, to bi svatko morao svoj krstni list uvijek u žepu nositi te ga svakomu, koji mu ima piše, pokazati da vidi, kako ga valja pisati!

Na taj način dakle nećemo dalje, niti će se postići cilj za kojim spomenute okružnice idu. Hrvatski su duh dize — to se već neda tajiti, — hrvatski jezik napreduje i sve su nam sile na to naperene, da čim više školah ustrojimo, da narod čim više prosvjetimo. Danas dakle nije već moguće ni pomisliti, da će ikoliko nabrazen čovjek, videc da mu imo pogriješno pisano, gledati jeli mu tako i otac i djed pisao i jeli mu tako i u krstnom listu napisano; on će si imo sam popraviti i pravilno pisati pa govorile matico što ih volja!

Što se prigovora tiče, da so tim imenima, to smo već prije spomenuli, da to nestoji, a onim, koji tvrde da se tim može pače i baštinu izgubiti, odgovaramo, da to nije istina, osobito pak ne ovđe kod nas, gdje se na način pisanju imenah u juridičkom pogledu, (pošto, kako rekemo, svaki piše kako ga volja) baš nikakav obzir uzimati nesmije i nemože.

Prije nego bi se jednoga lilišlo prava baštinstva radi togu, što se njegov djed na talijansku dočim se on na hrvatsku piše, razpitala bi se stvar malo pobliže, a kad bi tražalo, sudili bi o tom jezikoslovci a ne sudci.

Sponnenuta primjetila imala bi kakve vriednosti, kad bi se radilo o kakvoj trgovackoj firmi, kod koje se na način pisanju gleda više nego na ime samo, ali kod ljudih, koji se sa križem podpisuju, način pisanja imena nemože imati u juridičkom pogledu nikakve vrednosti. Što se pak čita u lošinskoj okružnici, da so i vojničke oblasti tuže na način pisanja imenah, to mi vjerujemo, al nemožemo vjerovati da bi dotične oblasti želile, da se i nadalje ostane kod takvoga nereda, već su one valjda zaželile, da se već jednom red u to uvede, pa da se sva hrvatska imena hrvatski a talijanska talijanski pišu, jer je naravno, da kod ovakvog kaosa niti one neznašta početi. Protiv hrvatskom pravopisu vojničko oblasti nemogu biti, jer je isti kod vojnikah već odavno poznat, zašto nam svjedoče imena generala »Maročić«, »Filipović«, »Rodić« »Jovanović« itd., koji se sigurno na talijansku nepišu.

Cela stvar dakle nezapanjuje kod vojničta niti kod svećenika već baš kod činovnika, koji se nikako nemogu priužiti, da imade u Istri Hrvatih. Mi duduše s dužnjim poštovanjem primamo sve što nam od raznih oblasti dolazi, al mislimo, da nismo dužni sve naprosto odobravati, zato evo i ovo napisam, neka svjeti znade da se sa spomenutimi okružnicami nikako neslažemo i da ćemo proti njima sva zakonom dopuštena sredstva upotrijebiti i stvar, ako uztreba, pred isti vrhovni državni sud ponjeti, da on o tom odluči.

Zaključujemo s primjetbom, da nam se vrlo čudno, pače nezauzljivo čini, da su one okružnice, koje

ravno na našu hrvatsku narodnost cilju u talijansku podupiru, razpoloženo baš doba, kad se jo u ovih stranah toliko vidilo i pisalo o bombah!

Govor
zastupnika kan. Strka držan u porečkom saboru u 8. sjednici dne 2. septembra 1882.

(Konac).

Pa jer je poštovani gosp. izvestitel većine odbora napeo svoje govorničke sile, da obrani barbansku predstavku, uvjeren da, ako uprije s onom, neće mu biti težko uspijeti i drugim; i ja ču, premda osamljen od odbornikah naperiti moje slabo silo na barbansku predstavku da ju, od krovski gdje je najtanja, sa temelja srušim. A budem li tokom govorova opazio štograd po molitvo neugodna, nek me izpričaju, jer govorim na ovom častnom poprištu i uvjeren o istini svojih rieči.

Barbanski učitelj, premda rodom Talijanac, uvidio da mu škola samo talijanskim nastavnim jezikom nemože napredovati, bio jo molit školsko veće, neka uzme u pretres stvar o nastavnom jeziku, jer onako nemože o naproduk biti ni govor, a on jo prislijen, da se služi hrvatskim jezikom, ako hoće, da predaje talijanski. Usljed to pravedno učiteljevo pritužbe, toli mjestno školsko veće, koli občinsko zastupstvo, kotarsko šk. veće, pokrajinsko šk. veće i ministarstvo, svu su se složili u načelu, da u Barbani nemože biti dragoga nastavnoga jezika do hrvatskoga. — Ali ipak protiv ovim odlukam nadležnih oblasti dižo svoj glas nekolicina občinara čak i križem označena. Da vidimo kojimi razlozi.

U onoj so predstavci tvrdi, da je od uvedbe hrvatskog jezika polazak škole slab. Iz izvješća pokrajinskog odbora sledi, da kad je nastavni jezik bio talijanski, polazak škole bio je dvostruko manji; onda je polazilo školu 17.—20. djeca, a sada 39.—45. Tvrđi se još, da jo napredak nika-kniv. Ja usuprot mislim, da gdje je bolji polazak škole veća mora biti i učešće roditeljih, veći mar djece za nauk a dosljedno dakle mora biti i napredak veći.

Što mi pak neide u glavu jest: — ima 40 podpisanih, koji se imenuju otiči obitelji i vele, da se sada podučava u jeziku ne njihovom — oni su dakle sa obitelji svi Talijani a znade se iz lanjskog popisa, da u svoj barbarskoj občini imu njih tokar 143 koji obče talijanskim jezikom, velju u svoj občini. Nadjite mi sad čovjeka, da Vam to brojke složi.

Osim toga svi podpisani zovu se otiči obitelji, a kad tamo ima ih, koji ni djece nemaju a više njih nije ni oženjeno.

Sada, gospodo, sudite sami koliko li se možemo obazreti na takve predstavce iž izjave učitelja, da u onoj školi nema napredka bez hrvatskog jezika.

A što da rečem o sličnoj predstavci občine karničke i marčanske. Oni vele, da su Hrvati, njihova dječa, da kod kuće hrvatski govore a u školi neće da bude nastavnim jezikom hrvatski nego talijanski jezik. Onaj dobri puk uvidja korist talijanskog jezika radi sveze sa Puljem i Vodnjanim a u tom se i ja s njimi služem, nego da bi znao što je to učiti, nebi se izvrgao smiek takovim nesistem.

Čudan je pak zaključak: — ili nek se uvede kao nastavni talijanski jezik; ili nek se ustroje dva odjela; jedan za Hrvate, a drugi za Talijane. Jesu li svi Hrvati, kako sumi priznavaju, čemu talijanski odjel?

Vjerujte mi ne materinskim,

nego talijanskim jezikom kao nastavnim gradit čete sgradu na plesku. To Vam, gospodo, iz izkustva velim. Za vremje, kad sam ja bio kotarskim školskim nadzornikom, nekoj stanovnici čisto hrvatskoga mještance neznaće svrhu puške škole zahtjevali su, da se kod njih uvede talijanski kao nastavni jezik. Došavši u njihovu školu da sam djece najprostija pitanja u talijanskom jeziku, pa nije bilo jednoga, koji bi mi znao odgovoriti, premda jih je bilo, koji su već i 2. i 3. godinu školu polazili. Oni su lošo čitali talijanski a što su čitali nisu razumili. Medju ostalima jedan je čitao »tutto«, upitam što je to »tutto«, kako bi se to hrvatski reklo, pa među 40 dječaka nije mi znao ni jedan odgovoriti. Isto tako nisu razumili riječi »acceso, ucciso, fuggito«, i više drugih, a to su bili dječaci III. godine. Pitao sam jih isto riječi hrvatski, pa su svi tri djece dali.

A sad pitam Vas, gospodo, kako kako se može takvoj dječici talijanski govoriti? Roditeljima hrvatsko dječe, koji pitaju talijanski nastavni jezik, rekao bih: dragi moji, ako želite, da vam dječa štograd nauči, dajte njim prvi nauk u svojem jeziku.

Pokazao bih vjnjim za izgled uzorškolu u Požjanah, mjestu čisto hrvatskom, u občini voprinačkoj. Ondje jo nastavni jezik materinski. U svojih školskih pohodih kazao bih vjnjim štograd talijanski, ili bih vjnjim duo obvezan list, da mi ga na tabli napišu, pa što bih vjnjim ja hrvatski kazao, to bi mi oni talijanski napisali. Uvjeravam Vas, gospodo, da jedan od 6. godine u dugom listu nije nego jednu jeditu slovničku pogriješku napravio. On je naučio misliti u svojem jeziku, a uz ovoga naučio je prilično ne samo talijanski, nego i njemački. Iz one učionice nekoj su prešli ravno u pazinsku gimnaziju, ili u koparsko učiteljište. To Vam je, gospodo, plod prave učbe, pravog i razumnog naukla, na temelju materinskog jezika. Mnogo bi se moglo reći o talijanskoj predstavci. Požam samu da se je Slavni Pokraj. Oišor da zavesti, drugčije nebil razumio, kako je on mogao u svojem odpisu 16. tega lipnja t. g. br. 5323 uztvrditi, da u Tinjanu medju 56 djece, koja školu polazi, ima 16 mužkih i ženskih talijansko narodnosti, a 15 njih, premda Hrvati, da govoru talijanski — dakle a sve 31. Ipak poznato je da po posljednjem popisu ne u samom školskom timjanskom okružju, nego u svoj občini tinjanskog imu 109 stanovnika, koji obče talijanskim jezikom. Neka bi se moglo reći o talijanskoj predstavci. Požam samu da se je Slavni Pokraj. Oišor da zavesti, drugčije nebil razumio, kako je on mogao u svojem odpisu 16. tega lipnja t. g. br. 5323 uztvrditi, da u Tinjanu medju 56 djece, koja školu polazi, ima 16 mužkih i ženskih talijansko narodnosti, a 15 njih, premda Hrvati, da govoru talijanski — dakle a sve 31. Ipak poznato je da po posljednjem popisu ne u samom školskom timjanskom okružju, nego u svoj občini tinjanskog imu 109 stanovnika, koji obče talijanskim jezikom. Neka bi se nego 109 šestdesetorka spada pod školsko okružje — a od šestdesetorka tek šestorka može biti sposobna za školu, a ne 31. ako neće da amo i starce brojite. U koliko sam mogao dozvati u Tinjanu polazi školu 68 djece — 62 Hrvata, 4 Talijana a dvojica, koja govoru i talijanski.

Isti razmjer nalazimo i u Lindaru — od 45 dječaka: 41 Hrvat a 4 Talijana. Mogao bih toga mnogo kazati o načinu kako je iznudjena predstavka lindarska kako su ju podpisali ili podkrižali ljudi, koji nisu znali što se njom pita. Za volju mira tu će stvar prešutiti, nego takove predstavke takođe valja je cenniti koliko vredne. Red bi bilo podučiti onaj dobri lindarski i tinjanski puk o svrhi škole i o pravom njihovom probitku.

A sad, gospodo ovo me k zaključku predloženom po većini odbora.

U načelu ja se podpuno slazem sa većinom, velim u načelu jer je ono prema pravu, prema pravednosti i načelom pedagogije. Nel se razdujovi škola u odjelu u odjelu hrvatski i u odjelu talijanski gdje ima zakonit broj mladeži jedne i druge narodnosti.

Kako baš čitam u statistici školah u pruskoj Poljskoj, uстроjena su ondje dva odjela: jedan za Poljake a drugi za Niemece jer ima zakonit broj djece jedne i druge narodnosti a gdje ima više Poljaka obvezatan je jezik poljski a gdje više Niemaca jezik njemački. Nel se tako čini i kod nas.

Ali u pogledu današnjih pet predstavkih nemogu nikako pristati uz predlog vecine, jer on zamjenjuje sumnum ius sa summa injuria (najveće pravo sa najvećom nepravdom).

U Barbani ima među 40 djece samo 4 Talijana, u Tinjanu među 68 djece samo 4 Talijana i 2 koji razume talijanski, u Lindaru među 45 takodje samo 4 Talijana a u Kirmici i Marčanima nema Talijana ni jednoga.

Stavimo da u jednom mjestu ima 50 djece jedne narodnosti a 5 druge; sa predloženim razdvajanjem nebi bilo pravo onj potlesetorići, jer bi mjesto šest godina polazili školu samo tri godine, a još bi nepravednije bilo, kad bi se u mjestu čisto hrvatskom uveo odjel talijanski. Talijanskoga odjela potroba in ondje, gdje ima samo Malo Talijanah, jer ondje talijanska dječa govoro i hrvatski.

Nemogu se složiti niti za drugim dijelom predloga, da se, najme, roditeljima pušta na obir, nek upišu dječi u koji mu drago odjel. Istina, sveta je vlast roditeljih, ali i ona je prečesto zakonom ograničena.

Na temelju materinskog jezika dijelite školu po pedagogičkom načelu u dva odjela, a u istom zaključku dopuštate, da se dječi govoriti jednog odjela može uvrstiti u drugi, jer tako hoće otac, koj možda nit nepoznai što je to škola. Zar to nije protuslovje?

Uzmimo, da u jednom mjestu talijanski odjel broji 30 dječaka a hrvatski 40; sad potorica roditeljih ili po svojom hiru ili nagovoren ili prisiljeni po gospodarni ili po vjerovniku upiši svoju dječecu, koja nezna nego hrvatski u talijanski odjel; učitelj ili će se mučiti oko ovih na štetu ostale tridesetorice, a to neće biti pravedno — ili će pustiti onu potoricu, da dangube, a to neće biti pametno.

Gospodo, mi smo danas ovđe, da rečemo svoju o vrlo važnom predmetu. Mi svi ljubimo ovu domovinu, želimo sreću, probitak, mir i slogu našoj pokrajini, čija budućnost, rekao bih, nam je u ruke predana. Naš glas nek se ne temelji na predstavkih, plodu glupe, nepromišljene agitacije, koje bi mogle biti sutra u protivnom smislu sastavljene. Temelj nel: mu bude uverenje, jednakopravnost narodnosti, prištanj za pokrajinu, a najviše prva i najsvetija načela pedagogije, koja se nedaju pobiti niti neumjestnom agitacijom niti načetnim predstavkama.

S tega čast mi je, visokom saboru predložiti sljedeći

Zaključak.

1. Slavnom Pokraj. Odboru naže se, da povrati predstavku marčanskih, karničkih, lindarskih, tinjanjskih i barbarskih občinara s opazkom, da se u onih školah nemože uvesti talijanski jezik kao nastavni, niti se mogu ustrojiti dva odjela, zajmive talijanski i hrvatski, jer u prvih dva, polag samili predstavkama nema Talijanah a u trih posljednjih nema zakonita broja djece da se ustroji školu ili odjel talijanski a on mali broj što ih ima govoriti i hrvatski.

2. Slavnom Pokraj. Odboru naže se, da i u napred povrati svaku predstavku za školu ili odjel budi hrvatski budi talijanski, kad zato nema zakonita broja djece da se ustroji školu ili odjel talijanski a on mali broj što ih ima govoriti i hrvatski.

Skupština bratovčine hrvatskih ljudi u Istri.

Bila je obdržavana dne 2. oktobra u svojem sjelu, u Kastvu.

Precastni starlna Vjekoslav Vlah pozdravio je skupštinu i dozvao njim u pamet ljudav da hrvatskoga naroda u Istri. Spomenut je velikog pokoju, ljubitelju i milovniku Hrvata Istra Jurja Dobrili, a skupščinari digli se i kiklenu mu: slava.

Neumorni tajnik društva g. Ernest Jelusić čitao je svoju izvješće, i to već daveti put, svagda odakdruštvo obstoji. Društvo, vell o, naprednije Bog zna kako jer smo siromasti, ali ipak naprednije. Povrće svišto što je od posledje skupštine bratovčine zadobila su slijedeće. Čisti dohodak zabave što ju je pridružila hrvatska štaonica u Kastvu, 53. for. 70 novč. za što je ta štaonica postala članom utemeljiteljem bratovčine. Precastni Tomo Gađek kako svake tako i ove godine poslao je 20 for, k tomu čitalo se joj u novinama da je prigodom svoje zlatne imže darovao društvo 25 for. Odbor za dajuću zahvalu u Vrbniku poslao je čist dohodak iste, 17 for, a k tomu 4 for. I 70 novč. sa branji u veselu društvu. Dr. Anton Franck darovao je društvo 14 izlaznika svoje razprave, za koje se je dobitio 14 for. Dr. Bogoslav Šušić izradio je družbenom povjereniku u Zagrebu g. Gj. Deželiću 100 avazalaka svoje knjige „pučka fizika“, da je razprodano na korist bratovčine. Prof. J. Miličić priposlao je 10 komadova svoje razprave o poslušnicima u dubrovacko-dalmatinskoj dobi hrvatske književnosti da se na körst društva razpredaju. Odtih i još drugih razpravah mada je, jača iz raznih krajeva Istre ljepe novčadi u blagajnu bratovčine uteći. Tri su nova člana utemeljitelja, hrvatska štaonica u Kastvu: Hrvatska štaonica u Požegi, Ivan Mance trgovac, Ernest Jelusić u Kastvu.

Uz sve, da se po Hrvatskoj imenito u Zagrebu svaki čas u jednu sad u drugu svrhu sabire, sabrio je velereven druženi povjerenik Gj. Deželić i u temu prošle godine 69. for. 31 novč. Od revnosti povjerenika nuda se bratovčina svojemu sve to većemu napredku. Odbor imenovan je do 60 po raznih hrvatskih zemljama. Tajnik spomenuto je takoder, da se u zanlaganju novaca nije nikakve promjene dogodilo, da se niti danas nije na čistu glede 15 for. što jih je dr. Ružić poslao za bratovčinu, da je odbor poslao žaljavna pismo Dr. Dinku Viteziju. Tomi Gađek i Gjuru Deželiću, kašto je lanski skupščina odlučila. Nadalje, da se je g. Brus ē premješten u Zagreb odrekao odborničtu i podpredsjedništva i molec blagajnov nad družinom ostao članom.

Kolika je stromačina u Istri vidj se a toga što je 19 mladić poslao za pogreb. Većina njih je zadržala podporu, da kaka ne veliku. Razdilelo se u sve 230 for.

Svoju izvješće završio je tajnik vrucućem Željom, da nam dobit Bog duda dobrobit godinu, rovinu povjerenika, prijatnih rođuljuba, pa da nam bratovčina sve ljepe uznapredaje.

Skupština je članimo izvješće pomno pratiši i pozdravljala se živilo-klici pojedine dobrotnore.

Iz izvješća blagajnika g. Antuna Puža razabire se da iznosi sva družvena imovina 3878 for. 38 novč. Prinosati dobit će prošle godine 408 for. 33 novč. Kamati dali su takoder ljepe svjetlicu. Razdilelo se 230 for. (ako već spomenuto), potrošito 9. glavnice je ipak do 300 for. više nego pred godinu danah.

Iza prečitanih izvješća prešlo se na slobodne preloge.

Matko Lagninu izlječi osobito rođendanu čestitku g. predsjednika i trud od hrvatskih zahvali njima se a skupščinari su mu radostno povladili. Isti je predložio a skupština jednoglasno poprišnici, neka odbor moli Nj. Veličanstvo da se prigodom dobrotničar loterijom i bratovčinu u obzir uzme, Antun Špičić predlaže a skupština prima da se čestita Tomi Gađeku na njegovoj pedeset godišnjici misličkovani u Smojsmaju u posveti crkve. Na predlog Ernesta Jelusića prima se među članovima utemeljitelji hrvatska članačica na Rici i to na temelju crte, koju je ona kuo čisti dohodak svoja, zaborave bratovčini pripisala. Po predlogu istoga opunomoćuje se Matko Lagninu da prouči kako bi se novci bratovčina najkoristnije uložiti mogli. M. Mandić izlječi da će akademiko društvo Hrvata u Pragu po svoj prilici prestati pošto nejma tamo već Hrvata na naučnicu, pozivlje odbor da se pobrini za njegovu imovinu, koja po družvenim pravilim bratovčini pripada, ako se društvo bzbila razpane. Dobije li se ta imovina sastojecu većinom u knjigah opunomoćuje se odbor, da ju čini koristnije bratovčinu upotreblj:

U lanjskoj skupščini izabrani revizionali odbor našao je račune posve u redu. Ljetos su u isti izabrani; Miroslav Grosman, Josip Štefan i Franjo Rubec.

Sva gospoda odbornici bili su na novo izabrani. Mjesto odstupivšega g. Bruselju bio je izabran Vjekoslav Špiračić.

Uz sto nevoljah koje lište naš narod, uz sto potreba kojim volja doskočiti, uz sirovinstvo pojedincima koji želete pomoći: bratovčina kroči dalje, naprednije, sve djelotvornijom biva. Gospoda povjerenici koji je sad i više i koji su bolje porazdijeljeni, stalno će nastojati da bude ustanovište sve do djelotvornijom. To je jedina zajednička hrvatska družba u Istri. A svrha njoj je plemenita da plemenitom nemože biti.

Tinjanska molbenica.

Poznato je našim čitateljima iz prijedloga brojevih a uvđit mogu i iz današnjeg govoru kon. Struka priobčenoga u današnjem broju, da je nekoliko tinjanskih občinara odlasalo bilo molbenici sa mujski sabor moće talijansku školu. Priobčeni smo već u kratko uspjeh saborske razprave te nam je samo spomenuti, da je vis. zemaljsko školsko vjeća zabilješila sve one molbenice unatoč zaključku zemaljskog sabora. Dopisi iz Tinjanu priobčenih u porečkom listiću Izamjehavu g. zastupnik Strika toži da je neistinu govorio, kad je ja samo dokazao, da u Tinjanu nema nego 5 ili 6 talijanske djece, koja je dužna školu pohadjeti. Nu još se višo kopreali nad onim, što je samo spomenuto, kako su te molbenice sastavljene i tko da ih je podpisao il podkrčao. Kad u predužnjaku broju istog lista čitamo vjeća, da politička oblast u Pazlinu izražava nješto o toj molbenici da to je odspodnja vodila ondašnje Zandarmarskijska postaja u Tinjanu, da ide od kuće do kuće izzivajući, da je dotična osoba na molbenici podpisana zbilja za svoj podpis ili ne. Taj listić odmah dodaje, da nije tu iznenađujuće onako, kako su to njojki bijoli! Nadujmo se duži, kako može politička oblast tako izzivajući, da to na nju nespada. Ipak dodaje *all case è grane!* / Bzbila dobro rečka, jer kod se u javnosti onakvaku sredstva upotrebljavaju, moramo i mi reći, koji smo navrkljivo otvoreni se boriti, da je dogodnja u istinu točak. Dobili smo i mi obavješteli i to jako točne, pak se sagrađamo, na koj način se nas misli potisniti.

Taj porečki listić još se usudjuje primjetiti, da kako su mogle firme dotične molbenice doći na javu, il da ih je koji zastupnik možda su nedopusteni način doznao i Čudnovato, molbenice občinarušili su se na zemaljski sabor, razpravljajući se javno, pak da se niti nemaju znati, od koga potliči? Nišu li bili priredjeno za javnost? Il ste misili, da će jih samo vaši prijatelji viditi pak onda s njimi u artikli? *Tko poštano radi, taj se neboji javnosti.* Sačinilo se nekoliko podpisnih, neznamo uprav koliko, pak buduće jo to bio dajući neznanat broj, trebalo je potnoći, kako se je moglo. Nećemo reći točno, što se je učinilo, čakamo uspjeh izzrage, nego spomenuti nam je, da se med tim običajno otoci obitelji, malazi više djece od 10—11 godinama, nejkoj, koji za svoj križ ništa neznaju, dijapeći i netek je podpisani, tko je već u Juliju umro. Ima da više podpisala iz jedne obitelji, po dva i više. Evo to su sredstva, kojima se misli izlaziti na Hrvate. Kako je *"Triester Zeitung"* odusevljeno donijela vjeća, da je nekoliko običajnih podiglo svoj glas protiv hrvatskoj školi, nebili suđu pravedna bila, da primi i ovo na znanju te da svetu razglasiti! Kako se služi, vidi se da nije jih kod nas korenina te menija. Nadamo se, da će u ovoj stvari imati zadnju rječ kazneni sudac. Dobili smo ilustraciju, kako se je podpisivala molbenica i u Barbani, nu o tom kasnije.

DOPISI.

Kastav, u Oktobru.
Javlo sam vam negdje radostnu vjeća da se naš pak uza sve nevolje, koje ga pritišću, mnogo brine za Kale i Šternu, da se osigura za letnje suše.

U mobili, koji je občina Kastavskava s drugim predala na koljena svoga obilježenoga cesara i kralja, kad je bio u Puli, spomenuto je i ta nevolja, da narod neimao dosta vode, da cesarsku vlada u to ime malo pomoći daje, i da ta pomoć dolazi vilo spor. Dobro je bilo to spomenuti i mislim, da neće biti badava. Vredno je pomoći puku koj sam učini rabotami mnogo posla i sam sabira mučao stečeni krajcar, da učini dobiti vodoštranu.

Sela Saršoni, Biskuplji, Ronjig, Bertuni i Zoržići učinili su veliki kai za napoj životinje, a nedaj bože ognja, bilo bi i za to. Kal će držati do 7000 spuđi vode, zgodno leži uz put.

Oni su imali pomoći samo 200 forinti, i to 100 for. od zemaljskog odbora u Poreču, a 100 for. od občine. Zasluga za ovo djelo donjih ponajviše uz druge ljudi g. Antuna Luđića Rošklića posjednika u Saršonib.

Pleme Mladenčeve ponuđalo se je većinom sumo, da će zlidnuti veliku Šternu

posve blizu sela; a potreba je velika ljudem i blagu i za oganj. Oni su već počeli skladati novce. Datih će svaki mjesec po 4 forint od kuće i svu rabotu osim zida, rije, za koju treba mestrice izkušane. Naš je puk pošao uvidjati da je istinita starišnica rječ koja kaže: Gdje se bratska srca slože i olovo plivat može, a nesloga gdje zavladava tla i slama na dno pada.

Vredno je zabilježiti, da su k nakani graditi skupnu Šternu u Mladenči pri stupili nekoj, koji imaju vlastite vode doista. Švetlji jim obraz na divanu!

Nekoja se županija Blažice trebala su takoder krvavo vodu. Zato su uzidali na novo prvačinu Kal Štokvlju i nebude li nesreće, neće jimi poslati vode za sve letnje žge. Njim je občina pomogla sa 100 for., a oni su dali svu rabotu i još imaju sklad u gotovom svaku kuću 4 sponzira. Dakle nje djevo za objest.

Zupanija Brežanska razširila je Kal Rudnjak i popravila polovicom. Bojkovovac takoder pomoći občini i skladom po obitelji.

Ostaje velika sila popraviti vodu u Buči u županiji Brobovac, zatim vode u Rukavcu, Kačeljini, Zvoneči i Pužib, a neophodno bi bila potrebita i velika Šterna u Zametu; niti se na jedanput neda. Trebalo bi, da ljudi počnu skidati i raditi, pak ju držim da nebi smjeli poslati dobra pomoći ni od cesarske vlade, ni od zemaljske u Poreču, a ni od občine. Zadnji tri deset godina naprednici jo učinjeni veliki, ali nje dosta. Zato napred vriši Kastavci pak će pomoći Bog i dobiti ljudi.

POGLED PO SVIETU.

U Trstu 31. listopada 1892.

Delegacija se otvorile u Budim-Pošti dne 25. iztičućega. Predsjednikom Austrijske Delegacije bio izabran Dr. Smolka; tím je ljetos prvi put donekle slika većino car. vjeća. Nj. Velič. Car u govoru, što ga je izustio pred Delegacijama, kad su mu se poklonile, reče, da se nalazimo u najboljem prijateljstvu sa svim susjednim državama. Bosna i Hercegovina da će same smagati troškovo svoje uprave, a vojska, što je razmješćena u onih krajevih radi uniranja, da će se morat i nadalje uzdržavati iz skupne državne blagajne. Čuje se, da se u ugarskoj Delegaciji misli povesti rječ o konačnom utjelovljenju onih pokrajina. Slavenska strunka drži, da je prerano govoriti o toj stvari, jer kakvi su sad slavenski odnosišći u državi, da se nebi najbrže rješila nego na njihov učer, pa to da bi u svoje vrijeme uradio zlim plodom. Prije nego se predje na taj posao, treba da se i Magjari i Niemci do kraja osvjeđote, da nisu sami u ovom carstvu. Carevinsko vjeće da će se otvoriti 25. nastajućega novembra. Tirolu je povodnja opet učinila veliku škodu.

Kad se ovo bio otvorio onomadno ugarski parlament najpreči mu posao bio, udvoriti se razdraženim ugarskim židovom, koje je puk ustao i onđe progonti na više mjestih. Ta se progontva nedogadjaju ni onđe ni i gdje ni radi vjere ni radi porekla nego jedino radi oderuške židovske čudi.

U hrvatskom se saboru čini, što se može, da se odvrate od kraljovine težki udarci magjarske Šake, ali najposje nadvlada većina a posljedica je, da se stvaraju zakoni i prihvaću predlozi, koji mogu ubitčini biti po hrvatski narod. U ostalom, u Ugarskoj se od životinjskog bjesnila magjarskih seljakih živi sačišu u svojih drvenih batajih nedužni hrvatski radnici, pa nikomu ništa kao da je izgorio onoliko ovacah, da papa utekli se Hrvati zatvaraju, a magjarski palikuće bez svake daljne brije vesclo piju i pjevaju u svojim Cardah. Komu je užik prikazan, svi u Hrvatskoj krv očistila.

Tinjan, dan 14. rujna 1892.

dopis tobože iz Bakra pa ako mu je ni taj neugrijje, neka gorko zakuka nad sudbinom svojom.

U Londonu se otvorio onzleski parlament, koji se nemože nadodječiti svoje u Egiptu stečene slave. U ostalom, Englezi kakvi su takvi su, al su ipak uvjek i svagdje ljudi te ljudi. Pa to je i uzrok, što im ide sve od ruke i za rukom. Francezi nisu već ruke i za sreću. Njihovi su prvi muževi misili, da su Republikom za sve vječkove obezbiedili i osigurali domaći mir i porevak, a sad se dan na dan uvjeravaju, da jo Franceska odgojila i goriv i bezbožnijih ljudih od njih. U Franceskoj opet diže drzovito svoju krvavu glavu prevratnica zmija, koja kako je dosad kraljestva i carstva hoće sad da proguti u Republiku, a mjesto nje da uvede sistem slobodnih občina bez Boga i zakona. U tu svrhu ruši crkve i pali bogataške palače. Doskora će se sastati i tamo narodna skupština, pak čemo vidjeti, kako se misle oteti tomu prevratničkom nasporu. A da bude metež podpuniji, ustaši na noge i kraljevi. U Italiji se pripravljuju izborom. U Njemačkoj su njimi uprav gotovi. Kažu, da ih nije nitko baš vesel, a najmanje Bismarck. Rusija da gradi i progradiju nokoje tvrdjave na našoj i njemačkoj mediji, pa iz toga krivi prooci nagradjuju rat i Bog zna što još sve.

Na povratku u Srbiju se Milan sastao u Ruščiku sa bugarskim knezom Aleksandrom. Došav u Biograd podje u crkvu, da se Bogu zahvali, kad ga nastreljala njeka gospodja, da što to kažemo na drugom mjestu lista. U Rumeliji iliti zaboljanskog Bugarskog bili izbori, pa pobjedila umjerena iliti konservativna stranka. Crnogorski knez da misli u Rim ka kralju Umbertu.

POZDRAV

Cestitomu Caru Franju Josipu I. prigodom Njegovoga dolazaka u Pazin na XIV rujna 1892.

od Istarskih Hrvata.

Otkad žarko da isteka sunce Učku našu svakdan pezdravljava, Te se vine preko neba sinu Da u mjeru jadranskem utere: Dala latka još nedodješkasto Gdje medj nam u zemlji Istarskoj Vidjet nam je dano našega Vladara Fran-Josipa našeg dečebog Cara!

Iz svetog sreca zato vidi vam Da nam ječka rudosnoga glasa Širom ciele Istru se razliže

„Dobro doša predcevi Vladaru! Stoput živio e presvetli Care!“

A u Tebe živila Carica

Jelisava. Tvoja drugarica!

Bog poživi vas Tvoje slavni dom

Srećom cveća naček na svetu tom!

Sreća svuda pratiša Ti bila

S. Tvoje sreće i mi srećni bili“

Daj o Care! da i nama svane

Jednoč danak radosti velike:

Da i nama Istarskim Hrvatem

Sreća Tvoje milosti zasine,

Da uz pomoć Tvoju demognem“

Svojih pravah i slobode zlatne!

Svi se skupa danas zaklinjemo:

Da za Tebe i Tvoj dom preslavni

Peti čemo u ogari i vedu,

Krvuci liti i smrt isti prednet.

Da od Tebe ništa nas nevdviri.

Da svedi vjerni čemo Ti estati.

U ime Istarskih Hrvata.

Šuran Šime, peljedelac.

Jurina i Franina.

Ju. Dolardan Franje kuda to opet klapa?

Fr. Bil san va Beršecu, kade sam se do suz nas mijal.

Ju. To je moral bit

„Danas konačno pružepo nam je sgoda, da štampano gornju pjesmu izjavljuju po vrloj i staroj seljaku, dobroj hrvatskoj korenici, neka vidi svjet, kako bi mogeo naš narod u Istri napredovati da mu je samo koliko narodne škole i obuku. Starina Šuran odspasao

neki veli mirakul, kada si se ti rasdrovoljili.

Fr. Pred gradom, gore na ceste, sam našao desetak kopači s motikama i zavojima i su se hrohotali da su njim zada na bragesah plešći pucali.

Ju. Ma ča 'j to bilo?

Fr. Neki Lovranički postolar je vadil meštra kako mora pisat.

Ju. Ča ga ni mogul poslat smolu raztezati.

Od preuzvišenoga biskupa Strossmayera dohismo sledeća dva pisma:

Zahvalnica.

Svim onim velećenjem osobam i slavnim družtvom, koja su me se prigodom posveto nove stolne crkve moje iz daleke Istru i bližnjih joj otoka sa srdanima čestitkama sjetiti i kojim se je posebice zahvaliti nedospovijem izražujem ovim najtopljiju hvalu moju.

U Djakovu, dne 8. listopada 1882.

J. J. Strossmayer,
Biskup bosansko-istrijski.

Velećenjeni gospodino uradniči!

Primiti ovim najtopliju hvalu moju na klasičnoj čestitki Vašoj, kojom me za minule svetostnosti tuli prijateljski počasiti izvođestje. Uviok mi je bilo pred očima jedinstvo naroda, jer u tom samu nazivaju spas naš i budućnost sretnu našu. Pa mi je osobito draga, gdje vidim onu slogu, koja vlast u Istri med Hrvati i Slovenci; a Vam gospodine uređnici! Slogi naši: uz celo hrvatski narod dugujem i ja osobitu pač vječitu hvalu, jer se samo ljudem Vašeg lista imam pripisati, da je buduć hrvatska sviest u Istri. Bog će Vam platići a narod Vam neće zaboraviti.

Uz božji blagoslov i prijateljski pozdrav Vaš
Strossmayer, v. r.
Biskup.

G. Matu Pešić, predsjedniku ovdučnja čitaonice stiglo je sledeće pismo od istoga biskupa:

Velećovani gospodine!

U dan najradostniji moga života dne 1. listopada o. g. stiglo mi je i od braće na plavoj Adriji srdanica čestitka i to od "slavjanske čitaonice" u Trstu, kojoj se Vi Gospodine vrednim predsjednikom. Nemoguće se ja svoj toj gospodi na toplom prijateljstvu zahvaliti, izražujem evo ovim količi Vam Gospodino predsjedniku tvoj svoj ostaloj slavenskoj braći, vrednim članom svetuonice najtopljiju hvalu moju.

Bog Vas u plenumnoj borbi za pravednu stvar i u osamlijenom tom kraju osobitom milosti i blagoslovom svojim obitrio i krije.

Sa odličnim stovanjem
U Djakovu, 8. listopada 1882.
Strossmayer, v. r.
Biskup.

Razlike viesti.

Osnovne viesti. Prošloga tjedna bavio se je 3. dana u Trstu itarski zaštitnik na car. vlačen Dr. Dinko Vitešić, političko izložbu te je dne 25. odputovao u Budapeštu, da sudjeluje kod delegacija, koje ove godine drže svoje sjednice u glavnom gradu Ugarske. Prošloga tjedna dogodili su u Trstu i glavni vojskovođu englesku ekspediciju u Egipat. Ratnim engleskim parobrodom dovezeno se am u vrhovni zapovjednik pobjedonošne engleske vojske general Wolseley i vojvoda Connaught, treći sin engleske kraljice, koji je zapovedano jednu brigadu. U Trstu bili su odjeveni u proste gradjanske haljine te su stoga nezapazi podobili izložbu i druge znamenitosti te otišli preko Italije u svoju domovinu.

Promjene u tršćanskoj i koparskoj biskupiji. Č. g. Rajmundu Šeljutovi povjeren je uprava župe i nadzorjuči ured u Bižutu do imenovanja novoga župnika. Premjesceni su duhovni pomoćnici č. g. g. Niko Žic iz Tinjana i Beršec; Filip Vončina iz Općine u Škedenj; Josip Šarić od R. Jakova u Trstu na Općinu; Matej Marčić iz Hrušice u Doljinu; Franjo Klement iz Podgorje u Sv. Kancjan; Lovro Rakovec iz Sv. Kancjanu u Podgorje; Bartul Križaj iz Žminja u Preddvoru; Franjo Kočić iz Predloke u Hrušicu; Petar Žabac iz Kostanjeve u Umag; Juraj Bačić iz Umag-a u Buje; Vjekoslav Brozović iz Oprtija u Žminji; Ivan Gabrić iz Žminja kano župe upravitelj u Sv. Ivanac; Karlo Zrinskić iz Gračića kano župe upravitelj u Kostanjevcu; Martin Prenc, župe upr. u Sušnjevlci ide u istoj službi u Kozljak; Franjo Pančić iz Doljin kano katehet nač. k. učiteljstvo u Kopar. — Mladomisnic č. g. Anton Kocić i Stefan Destradi idu kano dub. pomoć. — Prvi u Bravacu a drugi u Oprtiji. — M. č. g. Josip Sančić imenovan je župnikom u Ržanu, koju je župu i do sud upravljal. — M. č. g. Josip Megr dosad župu uprav. u Gologorici

imenovan je župnik u Sušnjevici. — Dne 23. ov. mj. premilnu u Gospodu č. g. Josip Brezovar, kapelan u Bojuncu. Rođeo se 29. Jan. 1812. u Lepoglavi u Kranjskoj a redjen bio 31. Marta 1874. P. U. M.

Gosp. Chrisi bivši ravnatelj bosanskih finansija tečnjem dviju godina, preuzimlje sa svojstvom ministarstvenog savjetnika upravu odvajašnjega finansijalnoga ravnateljstva.

Premioministr englezki Gladstone čestitao je posebnim listom o

12. t. m. preuziv. biskupu Strossmayeru za posvetu njegove stolne crkve, te završjuje ovako: "Vi ste, Preuzvšeni, sagradili i posvetili na slavu božiju i spas dušu stolnu crkvu, koju opisuju veličanstvenom svim oni, koji su ju vidili, koja će važiti i drugo nadahnuti na plamenito takmenje, te će dokazati, da užvišeni duh prošastih vjejkova nije još posve utrušta. Kazav dalje kako žali, da državnički poslovi zapričeši prisustvovati tako velikoj svećanosti, ovako arđačno se oprista biskupom: "Na jedan ili na drugi način, i bud u kojem mjestu, namad se još uvijek astatiti se s Vam prijateljeg umrema, ostajući vazda Vaš prijatelj i odani služba M. Gladstone". (Pozor.)

dište ove prijavjedke je otok Pag, sadržaj bit će horu Hrvata sa mljetanskim lovom, b) *Adalisa*, izvorna prijedrost iz mljetanskog (venecijanskog) životra, piše F. Arif Škrčan. c) *Dioči tri o piću*, pučka razpravica prerađena s talijanskoga od V. Klarovića, d) *Bartol pojeditele*, prijedrostka od Hinku Sintkoviću, površena od F. Kučinića, e) *Listak*: "Književno crteži Zavoslava Vukeljica: "Stolna crkva u Djakovu", t. d. Osim toga ima nekoliko lepib pjesničkih. Tu broj donosi sledeće slike: *Franja Kureku*, *Jesen*, *Grad Bakar*, *Kozaka na Dnepru*, *Cara Aleksandra III. Na svijetnom ldenom moru*. Odomu svezke pridavan kroz prilog dobit će predplatnici sa svakim brojem.

Buduć će se list odsada izdavati dvaput na mjesec u nepromjenjenoj obzgri uz modni list, to će obustavljati dosadanji priloz iz "zlatne hibilje". Nu tako želi iste finati, može ih kod uprave lista posebno naručiti, 23. nov. po komadu.

Predplatna cijena "Hrvatskog villa" jest na cijelu godinu 10 for., na pol godine 5 for., na četvrt godine 2.50 nov., svaki pojedini svezak 50 nov. — Tko saberi deset predplatnih dobije jedanaestu na dar.

Život Dobrilin. Druživo sv. Jeronima u Zagrebu je izdalo vjejkopsko pokojnoga biskupa tršćansko-koparskoga Dr. Šerija Dobrile, što ga je napisao Cvjetko Ruđetić. Taj će vjejkopsko veoma rado čitati i tko je poznavao pokojnoga Dobrilin i tko nije, jer su tu kuo u kiticom upleteni razni njegov doživljaji i mnogobrojne mudre i dobrobitne opiske, za koje su jedva znali njegovu najuveljšju prijatelju, a u kojih se d'vno zrcali njegova bogoljubnost i njegov vanredno rođoljubje. U tom vjejkopsku biskupu Dobrilinu kuo da stoji živ pred nama, da nas uči i budiči svojim mudrim razgovorom i kropicastim životom. Mi smo tvrdi ovjedoceni, kako nelma u svoy Istri ni jedine jedline hrvatske kuće, u kojih se zna čitati, a da neima, njegova molitvenika "Oče budi volja teoja"; isto tako da neće odsad unapred biti ni jedne jedine, u kojoj se nebi našao i njegov život litli vjejkopsku, da se tako popuni i ovjejkovči u našem narodu njegova blaga i sveta uspomena. Druživo sv. Jeronima je jo i nam priličan brač izložak tog krasnog vjejkopske pisa, po tko ga želi imati, netreba nego poslati na Uredništvo ovog lista 30 nov. jer toliko stoji, a mi čemo mu ga odmah poslati putem Pošte. Radi poštarskih troškovak naša se ih više zajedno sdržati.

Bračovčina brv. ljudi u Istri. U prijateljskom sastanku sabrao g. M. M. u Zagrebu (društvo "Calculta") 11. for.

Listnica.

P. n. g. M. F. u Sv. Ivanu u Baćkoj Primiamo.

Gosp. Pr. Mor... u Z. i drugovi. Vrlo lijepe od vas, nu nije lakko izvesti. U Kas-tvu nije učitljivo ješo same pripravica, iz koje se stopr stupu u učitljivu u Kopru. Tko želi ovuda namještan biti u Kopru, tako želi ovuda namještan biti prima priskrbiti si i državljanstvo i građanstvo ove pole države. Zečta li pobliže obavijesti, obratite se na kojega tamoznjega čovjeka iz ovih stranah.

Ték Novaca polag Borse u Trstu od 16—51. Oktobra 1882.

Dne	Car. duk. (četv.)	Nug. pol.	Lite sterl.	Aust. sterl. u Populu	Aust. sterl. u srebri	Aust. sterl. u zlatu
16	5.64	9.51 ^{1/2}	—	76.75	77.50	85.25
17	5.64	9.50 ^{1/2}	11.96	76.75	77.50	—
18	5.63	9.50 ^{1/2}	—	76.85	—	—
19	5.63	9.49 ^{1/2}	11.93	76.75	77.35	—
20	5.61	9.48 ^{1/2}	—	76.75	77.35	—
21	5.61	9.47	—	76.75	—	—
22	—	—	—	—	—	—
23	5.62	9.47 ^{1/2}	—	76.80	—	—
24	5.62	9.47	41.91	76.75	77.35	—
25	5.62	9.46 ^{1/2}	—	76.75	77.35	—
26	5.63	9.46	—	76.45	—	—
27	—	—	—	—	—	—
28	—	—	—	—	—	—
29	—	—	—	—	—	—
30	—	—	—	—	—	—

Pregled tršćanskoga tržišta
dne 26. Oktobra 1882.

Dne	OO		DO	
	for. i nač.	for. i nač.	for. i nač.	for. i nač.
Vosak prim. 1. ugarski za 100 k.	—	—	—	—
Kafu Portoriko	82	—	106	—
S. Domingo	50	—	56	—
Rio polog vrsti	36	—	62	—
Cukar austrijski	34.50	36	31	50
Cukar tučeni	31	—	33	50
Cvjetni trave buhače (Gr. santom)	—	42	—	70
Tamjan sploh	28	—	33	—
Naranče, sirkinje	—	5	6	—
Karabi puljeze . . . za 100 k.	9	—	6	75
Karabi puljeze lovanjinsko	6	50	6	75
Sr. olive Kulamatka	10	—	14	—
puljeze	3	—	7	52
Bademki lili mandulje za 100 k.	70	—	31	—
dalmatinsko	21	—	20	—
Lešnjaci	17	—	18	—
Sjive bosansko i srbsko	10	—	11	50
Kranjake i hravatke	17	—	11	—
Pšenica ruska . . . ugarska	10.50	11	—	—
gulacka	—	—	—	—
Kukuruz (turkijski) ruski ugarski	10	—	10	—
Raz	7.50	—	—	—
Zob ugarska	7	—	8	—
arbanuska	—	—	11	50
Putnji žit (žitulj), polug vrsti robe	10	—	—	—
Bob	10	—	15	—
Grasak (liz)	—	—	—	—
Lecia	13.75	21	33	—
Oriž talijanski	12.50	11	35	—
Vuna bosanska	118	—	125	—
morejska	123	—	—	—
arbanuska	—	—	—	—
istarska	—	—	—	—
Dasko koruško jelovice	48	—	90	—
Štajerske	42	—	70	—
Grede	10.80	11	40	—
bukovice	6	—	12	—
Ulič. Italij. nižje vrsti . za 100 k.	41	—	42	—
* Rijeka	34	—	62	—
* Rangoon I. vrsti	—	—	—	—
Stolno ulje fran. u kostarčini posudah	1.28	—	—	—
Makaroni pravi napuljski u začinj.	1.15	—	—	—
Makaroni pravi napuljski u začinj.	—	—	—	—
odpozneče nadvrskovsko začinj.	—	—	—	—
istarsko ulje u barilu	11	75	12	—
Kožu strojene naške	145	—	155	—
suho voljivo naške	47	—	50	—
dalm. ist. i bos.	80	—	110	—
janjeće naške za 100 kom.	80	—	100	—
dalmatinske	70	—	—	—
kožje	—	—	36	—
vunene slane	—	—	50	—
suhe	—	—	60	—
zečje za 100 kom.	34	—	42	—
Bakalar	37	—	46	—
Sardeli 1. baril	13	—	25	—
Vitrioli modri	25	—	27	—
Maslo	70	—	100	—
Loj dalmatinski i naški	46	—	48	—
Salo	82	—	84	—
Slanina	81	—	84	—
Rakija etolitar 100 litarab)	22	—	24	—
Galvizi istarski . . . za 100 k.	—	—	—	—
Ruj naški	8	—	10	—
* Istarski	8	—	10	—
* dalmatinski	—	—	8	—
Mekinje	3.10	—	—	—
Krupčić (semolin)	—	—	—	—
Lišće od javorkice (Gripula)	12	—	13	—
Vinske strugotine (Gripula)	—	—	40	—
sjelo	—	—	80	—
Med dalmat. i riečki	28	—	29	—
* hrvatski	32	—	34	—
Lumber (jabukice od javor.)	11	—	11	50
Pakati baril od 100 k.	2	—	18	—
Cunje (štrac) . . . za 100 k.	14	—	16	—
Katram dalmat	—	—	—	—

Tisk. pod vodstvom F. HUALA.

Oglas.

Javljamo našim čitateljima i ostalom štoranom občinstvu, da smo pomoću "Matice Hrvatske" dali preštamplati iz "Naša Sloga" u posebnu knjigu, koja u maloj osmini iznosi preko 380 stranah,

Istarske hrvatske narodne pjesme.

Knjiga se može dobiti kod Odpravnictva ovog lista po for. 1. Čist dobitak je namjenjen Našoj Slogi i Bratovčini hrvatskih ljudi u Istri, zato se nadamo, da ćemo ju razprodali u najkratko vreme.

Odpravnictvo "Naša Sloga".

je ovu pjesmu iz Tinjana na Njegovo Veličanstvo i kralju, koji je nadobrotno primio u Dulinu. — Neka nam naš Štano ostane još mnogo godina zdrav i srećan, iako od njega, oglašio se nam još koji put.

Urad.

Izdavatelj i odgovorni urednik K. KRISCIĆ.